

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **ОБЛІК, АУДИТ ТА АНАЛІЗ ВИТРАТ
НА ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА БУДІВЕЛЬНИМИ
КОНТРАКТАМИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**
(на матеріалах ТОВ «СМП-ЮГ»)

**ACCOUNTING, AUDIT AND ANALYSIS
OF EXPENDITURES ON CONSTRUCTION
CONTRACTS: THEORY AND PRACTICE**
(on the materials of LLC «SSL-Yuh»)

Виконала: здобувач другого (магістерського) рівня вищої
освіти групи _____ БОА _____
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування»

_____ Маліновська П.Б. _____

(прізвище та ініціали)

Керівник: _____

_____ Єремян О.М. _____

(прізвище та ініціали)

Хмельницький - 2024 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри, д.е.н., професор
_____ Лариса СІДЕЛЬНИКОВА
«18» 09 2023 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

_____
Маліновській Поліні Борисівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Облік, аудит та аналіз витрат на виконання робіт за будівельними контрактами: теорія і практика (на матеріалах ТОВ «СМП-ЮГ»)

керівник роботи Єремян Олена Михайлівна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом закладу вищої освіти від «15» вересня 2023 року № 467-с

2. Строк подання роботи здобувачем 23 січня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, звітність ТОВ «СМП-ЮГ».

4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні та методологічні основи обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами. Сучасний стан обліку витрат на виконання робіт за будівельними контрактами та його вдосконалення. Аудит та аналіз витрат на виконання робіт за будівельними контрактами як складова інформаційного забезпечення системи управління витратами ТОВ «СМП-ЮГ».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 31 рисунок та 47 таблиць.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-III розділів	Олена ЄРЕМЯН, доцент	18.09.23	30.11.23
Консультант з нормоконтролю	Олена НОВОСЬОЛОВА, доцент	18.09.23	28.12.23

7. Дата видачі завдання _____ 18.09.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	19.09.23-27.09.23	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи	28.09.23-09.10.23	виконано
3.	Написання 1 розділу	10.10.23-23.10.23	виконано
4.	Написання 2 розділу	24.10.23-07.11.23	виконано
5.	Написання 3 розділу	08.11.23-23.11.23	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	24.11.23-30.11.23	виконано
7.	Оформлення роботи	01.12.23-28.12.23	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	29.12.23	виконано
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	16.01.24	виконано
10.	Захист роботи в ЕК	23.01.24	

Здобувач _____ Поліна МАЛІНОВСЬКА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____ Олена ЄРЕМЯН
(підпис) (ім'я та прізвище)

Анотація. В кваліфікаційній роботі визначено економічний зміст категорії витрат, наведено аргументовану класифікацію витрат та визначено їх роль у діяльності підприємства будівельної галузі. Розглянуто питання сучасного стану обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами. Досліджено процес формування облікової політики на прикладі будівельного підприємства. Запропоновано включити окремі аналітичні рахунки до рахунку 23 «Виробництво» задля покращення інформаційного забезпечення об'єктів будівництва. Для ефективності організації облікової роботи запропоновано графік документообігу, що дозволить бухгалтеру вчасно отримувати документи. Для формування повної і детальної інформації про витрати було розроблено індивідуальну внутрішню звітність. Контролювати та активно керувати процесами і діяльністю підприємства дозволить формування управлінської інформації про якість, тому було рекомендовано впровадити форми Бюджету витрат на якість та вдосконалення якості. Запропоновані робочі документи аудитора, які стануть обґрунтованими доказами якісного аудиту. Уникнути необґрунтованого залучення коштів інвестора дозволять запропоновані напрями здійснення аудиту кошторисів. У роботі визначено шляхи зниження витрат на виконання робіт, що дозволить не тільки зменшити витрати, а й як наслідок збільшити розмір доходів, отриманих підприємством. Рекомендовано вжити низку заходів, при яких спеціалісти підприємства будуть залучені до сфери антикризового управління - здійснювати горизонтальний та вертикальний аналіз звітності і проводити дискримінантний аналіз, який має значну точність передбачення банкрутства та кризового стану підприємства.

Ключові слова: облік, аудит, аналіз, будівельне підприємство, витрати, будівельний контракт, управління.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ВИТРАТ НА ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА БУДІВЕЛЬНИМИ КОНТРАКТАМИ.....	10
1.1. Визнання, класифікація та оцінка витрат на виконання робіт за будівельними контрактами	10
1.2. Галузеві особливості будівельних підприємств та їх вплив на побудову обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами	26
1.3. Критична оцінка сучасного стану обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами.....	38
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 1.....	50
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА БУДІВЕЛЬНИМИ КОНТРАКТАМИ ТА ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ	51
2.1. Облікова політика будівельного підприємства як основа організації обліково-аналітичного забезпечення управління витратами.....	51
2.2. Методика обліку витрат на виконання робіт за будівельними контрактами у підприємства-підрядника	71
2.3. Вдосконалення управлінського обліку витрат на виконання робіт за будівельними контрактами	89
2.4. Організаційно-методичні аспекти впровадження і підвищення ефективності функціонування інформаційних систем обліку витрат на виконання робіт за будівельними контрактами на підприємствах	100
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 2.....	110
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ТА АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА БУДІВЕЛЬНИМИ КОНТРАКТАМИ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ.....	112
3.1. Організація і методика аудиту витрат на виконання робіт за будівельними контрактами	112
3.2. Комплексний аналіз витрат на виконання робіт за будівельними контрактами підприємства та використання його результатів при прийнятті управлінських рішень.....	127

3.3.	Оцінка антикризового управління будівельним підприємством.....	141
	ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 3.....	151
	ВИСНОВКИ.....	153
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	158
	ДОДАТКИ.....	172

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сьогодні одними з найосновніших чинників ефективного управління будь-яким підприємством є повнота і достовірність інформації про виникнення витрат та їх контроль. Рівень витрат суттєво впливає на кінцеві результати діяльності, тому підприємства зацікавлені в ефективному використанні ресурсів, їх раціональному розподілі з метою зниження витрат. Ефективне управління витратами, їх аналіз та оптимізація стають критично важливими завданнями для забезпечення фінансової стабільності, конкурентоспроможності та успіху підприємства.

Питання обліку, аудиту та аналізу витрат є особливо важливим для підприємств будівельної галузі, оскільки вони мають свої технологічні, організаційні та економічні особливості. Функціонування підприємств галузі будівництва в Україні здійснює вплив на хід економічних процесів країни. Важливими аспектами діяльності підприємств будівельної галузі є:

1. Економічний внесок: Будівельна галузь є однією з основних галузей економіки, що вносить суттєвий внесок у валовий внутрішній продукт (далі - ВВП) країни. Розвиток будівельної сфери сприяє збільшенню обсягів інвестицій, створенню нових робочих місць та підтримці інших секторів економіки.

2. Створення робочих місць: Будівельна галузь забезпечує значну кількість робочих місць в будівельних підприємствах, а також в суміжних галузях, таких як виробництво будівельних матеріалів та послуги проектування.

3. Інфраструктурний розвиток міст: Будівельна галузь сприяє формуванню сучасних та функціональних міст. Вона відіграє роль у розбудові житлового фонду, комерційних та офісних приміщень, інфраструктури для дозвілля, освіти та охорони здоров'я.

Враховуючи ці аспекти, можна визначити, що будівельна галузь в Україні є ключовим сегментом економіки, який впливає на різні аспекти суспільного та економічного розвитку країни.

Облік витрат підприємств будівельної галузі є особливо актуальним і критичним елементом ефективного управління діяльністю підприємства. Будівельна галузь характеризується великою різноманітністю проектів, кожен з яких може мати унікальні особливості та вимоги. Тому саме облік витрат дозволяє точно розраховувати та управляти бюджетом для кожного проекту. Будівельні підприємства в процесі своєї діяльності використовують значні обсяги матеріальних та трудових ресурсів, тому облік допомагає визначати оптимальні та ефективні способи використання ресурсів, зменшуючи витрати та забезпечуючи сталість виробничих процесів. Так як підприємства будівельної галузі можуть піддаватися сезонним та циклічним змінам попиту, облік дозволить гнучко реагувати на зміни ринкових умов, раціоналізуючи витрати в періоди підвищеного попиту. Облік витрат допомагає ідентифікувати та оцінювати фінансові ризики, пов'язані з будівельними проектами, що дозволяє підприємствам вчасно реагувати та мінімізувати негативні впливи. Облік витрат є важливим елементом ведення звітності перед зацікавленими сторонами, включаючи інвесторів, партнерів, клієнтів та інших стейкхолдерів. Дотримання стандартів обліку підвищує довіру та прозорість.

Аудит витрат на підприємствах будівельної галузі є не менш актуальним і важливим елементом управління, оскільки допомагає забезпечити ефективність використання ресурсів, уникнення переplat та забезпечення фінансової стійкості. Аудит витрат дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси, включаючи матеріальні та трудові. Аудит допомагає виявляти можливості для оптимізації бізнес-процесів, зменшення надмірних витрат та підвищення продуктивності. Аудит витрат дозволяє перевіряти дотримання бюджетів на будівельні проекти, ідентифікувати відхилення та приймати вчасні корективи. Також аудит витрат гарантує, що підприємство дотримується стандартів обліку та фінансового звітування і відповідає всім вимогам законодавства.

Аналіз витрат на підприємствах будівельної галузі є критично важливим процесом, оскільки дозволяє ефективно управляти ресурсами, підтримувати конкурентоспроможність та забезпечувати стійкість у сучасних умовах. Аналіз

витрат дозволяє визначити оптимальні шляхи використання матеріальних та трудових ресурсів, що є ключовим для підтримки ефективності та зниження витрат. Контроль за вартістю будівельних проектів та прогноз можливих перевитрат, забезпечуючи дотримання бюджетів, є визначною рисою аналізу витрат. Аналіз витрат дозволяє оцінювати вартість впровадження нових технологій та інновацій, допомагаючи приймати обґрунтовані рішення.

Зв'язок роботи з науково-дослідними кафедральними темами.

Кваліфікаційна робота є складовою науково-дослідної роботи кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету за темою «Фінансові інструменти сталого розвитку України в умовах системної економічної трансформації» (номер державної реєстрації 0121U112967). Особисто автором досліджено організаційно-методичні аспекти та перспективи розвитку обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами підрядного підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування специфіки, головних проблем та завдань, що стосуються обліку, аудиту та аналізу витрат підприємств будівельної галузі і розробка можливих шляхів їх вирішення та удосконалення.

Для досягнення мети дослідження сформульовано такі завдання:

- дослідити теоретичні основи обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами;
- розглянути організаційні особливості будівельних підприємств та їх вплив на побудову обліку, аудиту та аналізу витрат;
- надати оцінку сучасного стану обліку, аудиту і аналізу витрат у будівництві на основі проведеного критичного огляду фахової літератури;
- проаналізувати фінансово-економічні показники діяльності досліджуваного підприємства;
- оцінити облікову політику, методика обліку витрат на виконання робіт за будівельними контрактами та порядок відображення витрат у звітності ТОВ «СМП-ЮГ»;
- розглянути методика аудиту витрат на виконання робіт за будівельними

контрактами на підприємстві та розробити напрями його вдосконалення;

- провести комплексний аналіз витрат на виконання робіт за будівельними контрактами з метою оцінки стану та ефективності їх використання на підприємстві;

- запропонувати напрямки вдосконалення організації обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методологічних та практичних аспектів обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами підприємства.

Характеристика суб'єкту дослідження. Товариство з обмеженою відповідальністю (далі - ТОВ «СМП-ЮГ») зареєстроване 01.08.2014 р. Юридична адреса підприємства: вул. Шумського, 14, м. Херсон, Херсонська область, 73011. Основним видом діяльності ТОВ «СМП-ЮГ» згідно з даними Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України є: 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель.

Методологічна основа дослідження. В процесі дослідження особлива увага приділялася науковим працям Бутинця Ф. Ф., Адамської І. Є., Бережного Є. Б., Головацької С. І., Дерій В. А., Кавторєвої Я. В., Войтенко Т. М., Мельник Н. В., Нападовської Л. В., Кужельного М. В., Усача Б. Ф., Голова С. Ф., Білухи М. Т., Ткаченко Н. М., Сопко В. В., Крупка Я. Д., А. Аткинсона, К. Друрі та інших.

Методи дослідження. Для досягнення цілей дослідження були використані наступні методи:

- діалектичний метод пізнання - для комплексного вивчення питань бухгалтерського обліку;
- метод наукової абстракції - резерви для узагальнення і виведення висновків про економічну діяльність підприємства;
- методи логічного та історичного дослідження;
- методи систематичного і порівняльного аналізу.

Інформаційна база дослідження. В роботі використані такі законодавчі та

нормативні документи як Господарський кодекс, Цивільний кодекс, Податковий кодекс та Земельний кодекс України, Закон «Про інвестиційну діяльність», Закон «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю», Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (далі – П(С)БО) 16 «Витрати», Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти», наукові розробки та навчальні посібники, періодична література, Інтернет-ресурси, облікові та звітні матеріали досліджуваного підприємства за 2020-2022 рр.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні та вирішенні комплексу питань, пов'язаних з удосконаленням обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами на підприємствах.

Основні результати дослідження, які визначають його новизну, полягають у наступному:

- удосконалено організаційно - методологічні аспекти обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами на підприємстві;
- розроблено індивідуальну внутрішню звітність, форми бюджетів витрат на якість та графік документообігу на підприємстві;
- запропоновано робочі документи аудитора та напрями здійснення аудиту кошторисної документації;
- рекомендовано проводити горизонтальний та вертикальний аналіз звітності підприємства та дискримінаційний аналіз ймовірності настання банкрутства;
- набули подальшого розвитку організаційно-методичні аспекти впровадження інформаційних систем обліку витрат на виконання робіт за будівельними контрактами, що забезпечить найбільше можливостей для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Практичне значення отриманих результатів полягає у їх спрямованості на підвищення якості, оперативності та аналітичності обліково-аналітичної інформації для обліку, аудиту та аналізу витрат на виконання робіт за будівельними контрактами підрядного підприємства. Ряд положень кваліфікаційної роботи можуть бути застосовані для подальших наукових досліджень обраної проблематики.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є результатом самостійного наукового дослідження. Отримані результати дослідження є особистими розробками автора.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження знайшли своє відображення у 3 публікаціях у матеріалах науково-практичних конференцій і у 1 публікації у науковому фаховому виданні загальним обсягом 0,68 друк. аркушів.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 157 сторінках друкованого тексту. Робота містить 47 таблиць, 31 рисунок, 5 формул. Список використаних джерел налічує 102 найменування, 11 додатків.